

3e Predikatie over Romeinen 8:1b, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 23 oktober 1955 te Den Haag

Gezongen: Psalm 32:1.

Gelezen: De Wet des Heeren; Romeinen 8:1-17.

Gebed:

Dat is alles schoon, waarachtig, goed en eeuwig blijvend. En alleen dit is Waarheid; al het andere, hetgeen ervan afwijkt, ertegenin gaat, dat is volstrekt verwerpe-lijk, leugen en bedrog, gruwel en ellende. En toch, met het laatste zoeken we ons te voeden, Heere. Dat is er geworden van het schone schepsel dat Gij gemaakt hebt. We hebben ons moedwillig en vrijwillig aan U onttrokken, en dat doen we nog van natu- re, en we zoeken het buiten U te stellen. En ach, of we de afgrond mochten zien die voor onze voeten gaapt, niet alleen in het toekomstige, maar ook in dit leven reeds, want wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen.

We zijn door Uw goedheid met elkander aan deze plaats nu nog weer vergaderd. Wat een voorrecht! Leer er ons een recht gebruik van maken. We zijn hier gekomen om ons te bezinnen, te bezinnen op de werkelijke waarde van het leven, te bezinnen op de dingen van de tijd en op die van de eeuwigheid. We zijn gekomen om ons rekenschap te geven, rekenschap te geven van ons leven, van de dingen die we na- streven, van wat we voor goed houden en voor slecht. Wil ons hiertoe bearbeiten, want Gij hebt lust in waarheid in het binnenste, en in het verborgene maakt Gij wijs- heid bekend. Gij wilt niet dat we over de dingen maar zo heenlopen, en het is ook niet goed voor ons, want dan jagen we tenslotte de leugen na. Vlees en bloed vraagt hier- om; het wil dat men niet te lang zich overgeve aan ernstige gedachten. Het is van de boze, het is van een vervloekte geest. Ach, laat ons het onderscheiden, en doe ons ons wenden tot U.

Gij hebt ons bewaard, niet alleen bij het leven, maar ook bij de gezondheid en de krachten.

Uit ons midden werd er weer een weggenomen. Tientallen jaren was ze in ons midden. Wil haar overblijvende echtgenoot gedenken, en doe hem zijn sterkte en al wat hij nodig heeft, zoeken bij U, want al het andere, hoe warm het ook schijne, laat koude achter. Gij zijt de Bron van het goede, de Fontein des levens.

En een ander, die ook al zoveel jaren onder ons zich liet vinden, is plotseling ern- stig ziek geworden. Gedenk haar, en leer haar het hart naar U wenden.

Gedenk ons volk, de regering, de koninklijke familie. Gedenk de volkeren. Gedenk hen die zulk een zware verantwoordelijkheid hebben, een verantwoordelijk- heid die ze zonder vergeving van zonden niet kunnen dragen. Maar dit kan tenslotte

niemand, want hoe verdorven is ons leven en hoezeer verderven we het nog meer. Op niet één uit duizend zouden we het antwoord hebben, wanneer Gij met ons in het gericht wilde treden.

Er zijn er nog die Uw Naam vrezen. Erbarm U hunner met hun te schenken nieuwe, dagelijkse bekering. Breid in deze ogenblikken Uw Koninkrijk uit. Geef ons te spreken eenvoudige, ware woorden.

Amen.

Gezongen: Psalm 32:2.

Stellen we ons in de weg onze overdenking van het tweede gedeelte van Romeinen 8, vers 1, voort te zetten:

“Die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest”.

We hebben u gezegd dat de apostel Paulus in Romeinen 8 spreekt over de mens in Christus. De gelovige is iemand die in Christus leeft, door Hem leeft, en tot Hem zoekt te leven. Hij is gekomen tot Christus door het geloof, en Christus is tot hem genaderd door de Heilige Geest. Wat dat is, dat weten wij niet, tenzij dat wij het ondervonden hebben. Ik heb u de vorige keer gezegd dat de christelijke religie geen voorwerp is van wetenschap in de gewone zin van het woord, dat ze ondervonden moet worden. Maar heeft dit plaats, dan is er geen vastheid, zekerheid te vergelijken met de vastheid en de zekerheid die zij geeft. U moet over al deze dingen maar ernstig nadenken. Laat uw tijd hier niet te kostbaar voor wezen, anders zou er wel eens een lange eeuwigheid kunnen zijn om dit te betreuren, om te betreuren dat ge zoveel tijd voor andere dingen had en zo weinig of geen tijd voor het heil van uw onsterfelijke ziel.

Als nu een mens in Christus is, dan is er voor hem volgens de woorden van de apostel Paulus geen verdoemenis, geen veroordeling, in geen enkel opzicht enige veroordeling. Dit is niet alleen de leer van de apostel Paulus, maar ook die van de ganse Schrift. Zo vinden we in Johannes 3, vers 18: “Die in Hem”, die in Christus “gelooft, wordt niet veroordeeld”. Wanneer hij niet besprongen, aangevochten, bestreden werd, dan zou hij zo stil de eeuwigheid kunnen ingaan. En dat ware dan voor hem ook het beste, want er is niemand die genade heeft en niet leerde uitroepen: “Wee mij, dat ik in Mesech woon” (Ps. 120:5), dat is: in een wereld die in het boze ligt.

Hoe komt het dat er voor iemand die in Christus is, er niets van een veroordeling is? Hoe komt dat? Is hij een ander? Is hij een ander dan bijna alle mensen? Nee, hij is geen ander. Als alle mensen is hij een zondaar. En toen God hem begenadigde in Zijn Zoon, was hij zelfs de ergste zondaar. Toen was er niemand die zo groot een zondaar was als hij. En dit is gebleven, zodat een begenadigd mens geen enkele reden heeft of

vinden kan om zich boven iemand te verheffen. Als vlees en bloed hem tot dit lage werk wil aanzetten, dan gaat het hem als David, die om aan Saul te laten weten dat hij zo dicht bij hem geweest was en hem niet had gedood, een stuk van de koninklijke mantel sneed: zijn hart sloeg hem, zijn consciëntie begon te spreken.

Maar heeft hij dan misschien iets gedaan waardoor hij waardig werd voor God, zodat God, hierop ziende, hem begenadigde? Ook niet. Meent gij dat het doenlijk is om iets te verrichten dat Gode waardig is? Ik niet. Wanneer men meent dit te kunnen doen, dan kent men zijn hart niet, want we zijn onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Wie aan zelfkritiek doet, weet geen raad met zichzelf. Hij weet geen raad met zichzelf, en daarom komt hij er ook toe, vroeg of laat, om zichzelf uit eigen handen te geven en in de handen van Christus te leggen. En dat is dan de daad des geloofs.

Nee, hij heeft niet iets gedaan waardoor hij waardig werd voor God, het heeft een andere reden, en deze reden is vervat in het volgende: Christus wilde in zijn plaats treden, en doen voor hem wat hij had moeten doen, en lijden voor hem wat hij had moeten lijden. Dat is de korte inhoud van het Evangelie. Wanneer het hart dit vat, dan begint het te geloven. En zolang het hart hier onkundig van blijft, blijft het geloof achterwege. Omdat nu Christus gedaan heeft wat u en ik, wij allen hadden moeten doen, en geleden heeft hetgeen waaraan wij onderworpen zijn van nature, heeft de Wet, die eist en veroordeelt, geen vat op Christus. Was het anders, dan zou Christus wel in het graf gebleven zijn, want God zaligt nooit ten koste van Zijn Wet. Hij wil de eer van Zijn Wet hebben.

Wanneer iemand gelooft, dan vormt hij een eenheid met Christus, en dan is er, als in een huwelijk doorgaans, gemeenschap van goederen. Het goed van Christus behoort aan degene die in Hem is, omdat hij met Hem een eenheid vormt – en het goed van de gelovige heeft Christus overgenomen.

Wat is het goed van Christus? Dat is gerechtigheid, leven en vrede. En wat is het goed van de gelovige? Zonde en schuld. Het is alles gegrond, dat begrijpt u misschien nu wel, op de eenheid met Christus, op het zijn van Christus met de mens, op het zijn van de mens in Christus en van Christus in de mens. Waar deze grondslag wegvalt, daar valt weg al wat wij u gezegd hebben. En dan diende uw werk te zijn: u te verenigen met Christus, opdat er de grondslag zij.

Het geloof is niet dit dat men zegt: “Ik geloof het, ik neem het aan, ik houd het er voor dat het waar is”. Dat is het geloof niet. Maar het geloof is een schepping Gods, tengevolge waarvan een mens in de grond veranderd is. Het geloof tast de persoonlijkheid aan en verandert haar, zodat wanneer iemand het geloof deelachtig is geworden, hij onmiddellijk zegt: “Ik ben geheel veranderd. Wat ik was, ben ik niet meer; en wat ik had, dat ben ik kwijt.”

Deze dingen hebben we de vorige week met andere woorden ook gezegd. Maar u vergeeft het mij wel dat ik wel eens in herhaling treed. Ik doe dit vooral voor degenen

die er in een vorige dienst niet waren. En voor dezulken die zulk een dienst bijwoonden, kan het zeker geen kwaad wanneer de dingen nog eens herhaald worden, want een mens is erg vergeetachtig als het gaat om de eeuwige dingen.

Nu heb ik het woord “schepping” al gebruikt. De apostel Paulus doet dit ook: “Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden”, 2 Korinthe 5, vers 17; en Efeze 4, vers 24: “En den nieuwen mens aandoen, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid”. Dus, de zaken waarover wij spreken, doen ons denken aan de schepping. En inderdaad, er is tussen de schepping en de wedergeboorte treffende overeenkomst. Hoe zou het ook anders kunnen? De schepping was een werk Gods, en zo is het ook met de herschepping, de nieuwe schepping, het werk Gods waardoor een nieuwe mens ontstaat uit niet.

Ja, wat wil dat zeggen, dat God uit niet alles voortgebracht heeft? Dat betekent dat het kwam, toen Hij wilde dat het er zou zijn. Dat betekent wat we vinden in Psalm 33: “Door het Woord des HEEREN zijn de hemelen gemaakt, en door den Geest Zijns monds al hun heir” (vs. 6). En in dezelfde geest spreekt er de brief aan de Hebreeën over in het eerste hoofdstuk. Zo is het nu ook in de herschepping. God wil dat ze er zij, en dan is de herschepping er. En wat er dan te voorschijn komt, dat is een volmaakt werk. Aan uw kind – zo het welgeschapen was, zoals de uitdrukking luidt – hebt ge gezien al wat een mens moet hebben. Het heeft alleen maar te groeien, in kracht toe te nemen, en het vermogen moet aangebracht worden om werkzaam te kunnen zijn. Zo is het nu ook in de herschepping. In het ene ogenblik was het er niet, en in het andere ogenblik werd het zichtbaar. Er kwam voor Maria, de verloofde van Jozef, een tijd om te baren, volgens Lukas 2. En zo is het ook met de herschepping: de Kerk baart de nieuwe mens.

Voordat de schepping er was, was er dus niets. Maar zo is het ook met de wedergeboorte – niets! Want de mens leert daar zichzelf kennen als de natuurlijke mens, die van de dingen van het Koninkrijk Gods niets heeft. Als ik zeg dat er vóór dat ogenblik van het ter wereld komen van de nieuwe mens niets was, dan bedoel ik: niets van hetgeen er na het ter wereld komen van de nieuwe mens gevonden wordt. Daarom kon de apostel Paulus zeggen: “Zie, het is alles nieuw geworden” (2 Kor. 5:17). En zo spreekt ieder erover die het ondervonden heeft of ondervindt. Zo schrijft de apostel in Romeinen 4: “Die roept de dingen die niet zijn, alsof zij waren” (vs. 17). Want het is merkwaardig, een mens doet dikwijls zo zijn best om de Schrift te begrijpen, of om de Schrift overeen te brengen met wat hij van de Schrift denkt, maar wanneer God een mens begenadigt, dan doet hij die moeite niet, want het komt vanzelf. De Schrift slaat zich open, bladzijde na bladzijde, en dan heeft men maar te lezen en men leest wat geschreven staat op de tafelen des harten. Dus je moet niet denken dat de dingen die we u prediken aan twijfel onderhevig zijn. Al zouden wij het alleen zijn, dan zou er nog geen reden voor ons zijn om te twijfelen. Want deze dingen hebben in de Kerk

van Christus – ik bedoel niet de ingestelde kerk – hebben in de Kerk van Christus volkomen zekerheid. En u kunt eropaan dat wanneer u deze dingen verlaat, uw voetstapen onmiddellijk in het woeste staan, waar geen weg is.

De schepping is een werk Gods. God schiep in den beginne hemel en aarde. En van de herschepping is Hij ook de Auteur. Als Hij een mens wederbaart, dan doet Hij niet alleen dat werk zien, de wedergeboorte dus, maar tegelijkertijd doet Hij God zien, Die de wedergeboorte heeft tot stand gebracht. Wat wijkt dat toch alles af, nietwaar, van hetgeen er gemeenlijk gepredikt en besproken wordt. Ach, daar kunt u niet goed genoeg uw aandacht aan schenken, want inderdaad, het wijkt af, het wijkt op de meest geduchte wijze af van wat er gemeenlijk gesproken en gepredikt wordt. En ik waarschuw u dat u het niet verlaat, want uw voeten staan op de weg die tot een volkomen ondergang leidt.

De schepping is een schoon werk. “Hoe groot zijn Uw werken, o HEERE!”, roept de dichter uit, “Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt” (Ps.104:24). En de herschepping is nog schoner, zodat men, wanneer men enigermate bij zijn hart mag leven, dagelijks zich verwondert, en in schaamte als wegzinkt en zegt: “Heere, is dat nu voor mij? Is dat nu voor mij bestemd?” En dan zeggen Gods kinderen wel eens in hun eenvoud: “Een eeuwigheid zal niet te lang zijn om zich hierover te verwonderen, over God en over Zijn werk”.

Met de schepping bedoelde God Zichzelf in de eerste plaats, want: “De Heere heeft alles gewrocht om Zijns Zelfs wil” (Spr. 16:4). En zo is het ook in de herschepping: Ik doe het niet om uwentwil. Ik doe het om Mijns Naam wil (Ezech. 36:22). Welke reden zou God kunnen hebben om mij en u te helpen, terwijl wij Hem immers van ons afstoten, en met het hart wegen der zonde en der ongerechtigheid inslaan. Maar om Zichzelf te verheerlijken, helpt God. En daarom wordt een mens die verwaardigd wordt met de genade, ook verwaardigd om in God te eindigen. Gij kent het woord van Paulus: “Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen” (Rom. 11:36). Nu, dat woord is een geliefd getuigenis van ieder begenadigd mens: “Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen”.

Gezongen: Psalm 32:3.

Het is duidelijk dat er bij de schepping geen tegenstand geboden werd. Nu, bij de herschepping is de tegenstand ook afwezig. Niet dat de mens van nature niet tegenstaat – ach, bij ieder mens is het van nature: “Wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust” (Job 21:14). Hij stoot de genade van zich af, en er is een wereld waar hij veel meer schoonheid in ziet, en hij heeft een hart dat de zonde onuitsprekelijk liefheeft. En daarom: “Wij zullen niet meer tot U komen” (Jer. 2:31). Zo breken dan vele kinderen met hun opvoeding. Een ontzettende zaak, als ze recht zijn opgevoed in de vreze Gods, een ontzettende zaak, want dat zal de hel gloeiend heet

maken voor deze kinderen, gloeiend heet. Natuurlijk spreek ik in beeldspraak. Maar als nu het ogenblik van begenadiging aangebroken is, dan is de tegenstand weg. En de gewilligheid die er niet was, is er nu. Denk aan de uitdrukking “scheppende daad”. Het geloof is een scheppende daad. “Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkraft” (Ps. 110:3).

Zo liggen deze dingen. En nu moet u niet zeggen: “Ach, ze zijn voor mij zo ingewikkeld”, want voor degene voor wie ze ook eens ingewikkeld waren, zijn ze nu duidelijk. In een ogenblik, in een ondeelbaar ogenblik worden ze gezien. En dit zien betekent mede: overtuiging. Want je hoort in de wereld wel veel opinies verkondigen. Men houdt lezingen en men schrijft boeken, men houdt gesprekken, en vooral tegenwoordig worden er conferenties gehouden, o, wat doet men in deze dagen niet. Maar daar is geen overtuiging. Zodra u met een godsdienstig mens, of met iemand die geleerd heeft wijsgerig te denken, tot een gemoedelijk gesprek zijt gekomen, dan hoort u dat de dingen niet vastliggen. Er is geen overtuiging buiten de kennis van de dingen die ik u mag verkondigen. En wanneer de mens zegt: “Ik ben ervan overtuigd”, dan is dat een waan. Hij is niet overtuigd, hij heeft een mening. En zulk een mening kan elk ogenblik veranderen. U hoeft er zich niet door te laten schokken, want het is iets zonder inhoud, het is iets dat niet bestaat, het is ijdel, het is ledig. En al kwamen er nu grote aantallen mensen, al kwamen er telkens mensen tegen u op, als u genade hebt, zult u ondervinden hoe licht het is om tegenover al deze mensen uw plaats te blijven innemen. Het is, nog eens, zonder enige waarde. Daarom heeft ook de Heere Jezus gezegd: “Eén ding is nodig” (Luk. 10:42).

Als u het vandaag niet begrijpt, dan is het niet onmogelijk dat u het over enkele dagen wel inziet. Maar God werkt door middelen, in de schepping en ook in de herschepping. Daarom moet u middelen gebruiken. Als u tijd hebt, dan moet u er maar niet telkens weer uitvliegen, behalve dan een ogenblik voor uw gezondheid, dat is aan te bevelen. Maar u moet uw tijd gebruiken. Het is merkwaardig zo los als de mensen omspringen met hun tijd. Ze zeggen – ja, wat is een mens! –: “Ach, wat gaat toch de tijd snel; waar is toch de tijd gebleven?” Ze kijken wel honderdmaal op de klok op een dag, en dan zeggen ze somtijds: “Is het al zó laat?” Maar wat wordt meer verkwest dan de tijd?

U moet uw tijd gebruiken door de middelen te gebruiken. Er zijn goede middelen. Het gebed in de eerste plaats. U moet bidden. U moet de eenzaamheid ingaan. Hetzij in uw huis, hetzij buiten uw huis moet u de eenzaamheid ingaan. God moet u dikwijls eenzaam vinden. Is dat zo? Als het zo niet is, dan spot u met uw Schepper en met uw zaligheid. God moet u dikwijls eenzaam vinden. Geloof maar niets van uw godsdienst als dit niet het geval is. Geloof er maar niets van; uw godsdienst is zonder enige waarde. U moet met God spreken, al kent u Hem niet, al heeft Hij Zich nog niet aan u geopenbaard. U moet met God spreken, méér dan met de mensen. En dan moet u voor Hem uw zaken en uw hart bloot leggen.

U moet uzelf leren kennen, want u is vol bedrog. En gij pleegt dat bedrog om uzelf te handhaven. Gij wilt er maar goed van afkomen, voor God en de mensen, en voor uw eigen consciëntie. Dat is droevig, want het is enkel leugen. Nooit zal iemand er goed van afkomen. De begenadigde niet hier, en die zonder genade sterft niet in de hel. Niemand komt er goed van af, ik niet en u niet. We vormen met elkaar een wereld die in het boze ligt. En zo moet u ook uzelf zien. Daarom moet u de Bijbel lezen, de Wet, de Twaalf Artikelen; de Catechismus moet u lezen. Daarin staat het, en door de bemiddeling daarvan moet u het leren kennen. En nu zal lezen en overdenken er u niet brengen, maar, nog eens, God gebruikt middelen. En wanneer Zijn Heilige Geest Zich verenigt met het middel dat u gebruikt, dan ontvangt u het. Dat treft u immers zo schoon aan in Handelingen 8. De kamerling leest Jesaja 53. Hij verstaat het niet, maar God zendt hem een dienstknecht, en als de dienstknecht gesproken heeft, dan heeft Zich de Heilige Geest bij het gesprokene gevoegd, en plotseling, in een ogenblik, ligt heel Jesaja 53 voor de kamerling open. Hij is een mens die gelooft en gevonden wordt in Christus. En dit is de gang van zaken. Zo gaat het, zo geschieden de dingen. Dus je hebt altijd kans dat zoiets u overkomt als u de middelen gebruikt. En als u de middelen niet gebruikt, wel, dan ziet God u als een spotter aan.

U moet ook niet zeggen: “Ik ben het niet waardig”, want dan zou ik aan u willen vragen: wijs mij eens iemand aan die het deelachtig geworden is, in één of andere tijd, en die gedacht heeft of gezegd heeft of gemeend heeft dat hij het waardig was. Integendeel, het zijn de onwaardigen. Als u te onwaardig was, dan zou er niemand zalig gemaakt zijn. Dus als u zegt: “Ik ben te onwaardig”, dan sluit u allen die begenadigd werden, buiten, want die waren het ook niet waardig, geen van allen. “Ja, maar mijn leven en mijn zonden, mijn afschuwelijke zonden. Zonden die ik heb, heeft niemand bedreven.” Redeneert u zo? Nu, daar gaat het juist om, dat u die kent. Die zijn u niet tot veroordeling, u moet ze leren kennen, en u moet ze belijden. En wanneer u dit doet, het doet met het voornemen om de hulp van God af te smeken, teneinde, zoveel als dit mogelijk is aan deze zijde van het graf, van de zonde verlost te mogen worden, dan wordt u begenadigd, dan wordt u zeker begenadigd, dan zult u ongetwijfeld in de hemel komen en niet in de hel nederdalen. Ga een weinig dichter bij de Bijbel staan, dan zult u deze dingen vinden: Die zijn zonden bekent en nalaat, die zal barmhartigheid vinden, maar wie de overtreding toedekt, zal niet voorspoedig zijn (Spr. 28:13).

Er zijn allerlei middelen waardoor een mens zichzelf kan leren kennen, en leert kennen als het hem geschonken wordt door de werking des Geestes. Bijvoorbeeld, er wordt kwaad van u gesproken. Als u nu nagaat of dat waar is, of u werkelijk het kwaad waarvan u door de mensen beschuldigd wordt, gedaan hebt, dan hebt u degene die kwaad van u gesproken heeft, dankbaar te wezen. Dan moet u niet boos op hem zijn. Of hij dat gedaan heeft in liefde? Natuurlijk heeft hij het niet in liefde gedaan, maar dat is *zijn* zaak. Maar u hebt hem dankbaar te wezen, omdat hij kwaad van u gesproken heeft, want hierdoor hebt u een middel in de hand gekregen om uzelf te

leren kennen. Als wat van u gezegd wordt niet waar is, dan behoeft u er zich ook niets van aan te trekken, want de waarheid moeten we liefhebben.

Wanneer u ziet of hoort van iemand die het er slecht afgebracht heeft, dan moogt u zeggen: “Heere, wat een kwaad heb ik gedaan!” U moogt in het licht van het kwaad dat een ander gedaan heeft of doet, uzelf zien, en zeggen – want die zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht* –: “Nu heb ik nog tijd en nog gelegenheid om te bekennen dat ik daar ook schuldig aan sta, dat ik schuldig sta, en misschien nog veel erger, aan hetgeen waarvan een ander beschuldigd wordt”. En dat is een zegenrijke uitwerking, strekkende tot vermeerdering van zelfkennis.

Hebt u tegenspoed, verdriet van uw kinderen, onenigheid in uw huis, tegenspoed in zaken, zwakheid of ziekte van het lichaam, allerlei moeilijkheden, vele kwaaltjes of ook wel een erge kwaal, moeilijkheden en twist in uw familie, dan moet dat u tot inkeer brengen, en u doen afvragen of u dat alles niet verdiend hebt, en of u niet nog veel meer verdiend hebt dan wat u beleeft. Zo kunt u tot uzelf komen. Men kan ook een andere weg inslaan, zolang als men leeft. Maar daarna niet meer, dan is het afgelopen. Men kan zich ook gaan beklagen, zichzelf beklagen en zich bij een ander beklagen. Zie maar eens of u daar vrede door krijgt. Maar als u zegt: “Ik heb het verdiend, en ik heb veel meer verdiend”, en als u dat voor God bekent, dan zult u wél vrede krijgen, grote vrede. Als de hele wereld deze regel eens opvolgde, wat zou er dan toch een stilte in de wereld komen, nietwaar? Arme, ellendige, schuldige en verdoemelijke wereld, daar leeft ze nu van, van kwaadspreken en zich beklagen; van deze dingen leeft ze, en als ze deze dingen niet meer zocht of had, dan zou de mond gesloten zijn. “Opdat alle mond gestopt worde”, schrijft Paulus, “en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij” (Rom. 3:19).

Sla deze weg in! U zult er heil door bekomen. En weigert u dit te doen, u zult hoe langer hoe ellendiger en ongelukkiger worden. En dan is er nog iets. Wanneer u deze weg inslaat, dan wordt u toch zo zachtmoedig en barmhartig tegenover uw naaste – u weet het wel: “Zalig zijn de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden” (Matth. 5:7) – dan wordt u toch zo zachtmoedig en barmhartig! Dan is het alsof de zonden van uw naaste uw eigen zonden zijn, en u treurt erover. Dat is anders, nietwaar, dan een grote mond te hebben over het kwaad van een ander, en er niet over uitgepraat te komen. Nog eens: “Zalig zijn de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden”.

Amen.

* Spreekwoord met de betekenis: gelukkig hij die uit het ongeluk van een ander lering trekt.

Gebed:

Leer ons, Heere, wat waar is en goed en schoon, en strekt tot verheerlijking van U, en dient tot onze behoudenis, werkelijk dient tot onze behoudenis. Wij danken U dat we deze dingen nog hebben mogen zeggen. Wilt U ze gebruiken tot heil van ons, van menigeen, want de poort des levens staat nog open, en het geroep gaat nog uit: “Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven”, rust van de dagen des kwaads en van de daden des kwaads, rust van alles, rust in Uw liefde, barmhartigheid en genade, rust in Uw eeuwig welbehagen.

Laat ons de strijd niet opgeven. Gij hebt ons tot de strijd geroepen: “Strijdt om in te gaan”, en de apostel spreekt van de strijd des geloofs. Laat ons strijden en blijven strijden. Laat ons ons niet overgeven aan de laffe redenering: “Het is zo moeilijk, en ik versta het niet, ik begrijp de dingen niet, en ik ben het niet waardig”. Dat is alles lafheid, zonde! Pogingen zijn het om eronderuit te komen, omdat we geen zin hebben om de weg des levens in te slaan, de weg der Waarheid te verkiezen, en onszelf met al het onze aan U aan te bevelen, in Uw hand te leggen, achter U aan te komen, U te volgen in iedere weg.

Doe Uw kinderen de ganse dag door, door Uw genade, zich terugtrekken tot zichzelf en zich wenden tot U. We laten ons zo gemakkelijk meeslepen; onze gedachten zijn zo gedurig afgeleid, hetzij door aangename, hetzij door onaangename dingen, en Heere, dat moet niet. Laat ons onszelf gedurig terugtrekken tot onszelf, en ons wenden tot U. Dit zou ons kracht schenken, kracht ook in de moeilijkste omstandigheden. Want waarmede hebben we nu eigenlijk te maken? We hebben met niets anders te maken dan met de opdracht die Gij ons geschonken hebt: U te verheerlijken en onze naaste wel te doen – wil hij niet welgedaan zijn, dan kan er een ogenblik komen dat we ook hem moeten loslaten, zoals Gij hem schijnt losgelaten te hebben, maar anders: – onze naaste wel te doen en hiertoe te verkiezen de wegen der wijsheid, van tact, en van beslistheid, en van al wat we nodig hebben. Laat ons er niet tegen opzien om onze naaste de waarheid te zeggen, maar dan onder vier ogen. Dat ook wordt ons geboden in Uw Getuigenis, en er wordt ons in Uw Woord gezegd dat wanneer we dit nalaten, wij wreed zijn tegenover onze naaste.

Ach, Heere, Gij kent onze noden en onze behoeften. Leer ons ermee komen tot U, en dan zal het wel zijn.

Amen.

Gezongen: Psalm 51:9 en 10.

4e Predikatie over Romeinen 8:1b, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 6 november 1955 te Den Haag

Gezongen: Psalm 105:1, 2 en 3.

Gelezen: De Wet des Heeren; Psalm 73.

Gebed:

Wat een woord, Heere, wat een woord! Zo zou nooit iemand van nature gesproken hebben. Wat we van nature zeggen, dat is dwaasheid, zonde, en veroorzakende schuld en ellende. Ook de dichter, ofschoon een hoog begenadigd mens, was gekomen tot dwaze dingen, tot dwaze gedachten en tot dwaze woorden. Maar hoe heeft hij er zich over leren schamen. Toen Gij hem in het heiligdom gebracht had, hem Uw Woord te verstaan gegeven had, Uzelf, heeft hij zijn dwaasheid, zonde en schuld bejammerd. En als het einde goed is, dan zal het ook bij ons daartoe gekomen zijn.

Leer ons afzien van onszelf, leer ons afzien van al het zichtbare en tastbare. Het heeft geen wezen. Leer ons opzien tot U, tot U bij Wie uitkomsten zijn. Als we het bij onszelf moeten opgeven, en wanneer de wereld ons laat liggen en de duivel lacht, dan komt Gij nog met Uw hulp, ja, juist dan, om alles goed te maken, beter dan het was, beter dan het anders had kunnen worden. O, Gij zijt een heerlijk God.

We zijn nog weer hier door Uw goede voorzienigheid. Geef ons te spreken een woord van Waarheid en van gezond verstand. Wat hiervan afwijkt of tegenin gaat, daarvan is er genoeg in de wereld en ook in ons hart. O, wat een dwaze menigte is de wereld; o wat dwaas is de mens die zich niet laat leiden door Uw Geest. Zijn hart denkt dag en nacht over begeerlijke dingen. Hij heeft geen wacht voor zijn tong, hij spreekt maar uit. Of hij U onteert, of hij zijn naaste schaadt, en of hij zichzelf op deze wijze ten enenmale te gronde richt, het deert hem niet; hij is gevallen en als een gevalene wil hij leven, tot zijn laatste ogenblik toe. De mens, zie de mens!

Wil Uw Kerk onderhouden, allen die Ge getrokken hebt uit de macht der duisternis en gebracht tot Uw wonderbaar licht.

Heere, gedenk onze zieken. Er zijn er die ernstig ziek zijn. Erbarm U hunner. Doe hen zichzelf onderzoeken hoe zij staan tegenover de eeuwigheid. Laat het recht liggen en wil het dan bevestigen. En ligt het niet recht, wil hen dan ontdekken. Zo mogelijk, wees hen ook in betrekking tot het lichaam genadig.

Wil uw Gemeente zegenen. Het is toch naar alle waarschijnlijkheid maar een kleine groep, want het schijnt wel dat er niemand meer is die zegt: "Waar is God, mijn Maker, Die psalmen geeft in de nacht?" Wat is de inhoud van de gesprekken? Wanneer leven de gesprekken op? Niet wanneer het gaat over U.

Erbarm U over ons volk, de regering, de koninklijke familie. Ach, Gij weet het, maar het kan ons alles alleen maar met bedruktheid onze weg doen gaan. Gedenk de

volkeren, en ontferm U over hen die menen leiding te moeten geven.

Amen.

Gezongen: Psalm 111:1 en 2.

De overdenking van het tweede gedeelte van Romeinen 8, het eerste vers, zou ik graag in deze ogenblikken willen voortzetten. Er staat:

“Die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest”.

Het gaat, zoals ik reeds heb opgemerkt, in de eerste verzen van het bekende Romeinen 8 over de mens in Christus. Deze mens is de begunadigde mens. Wat is hem door genade geschonken? Vergeving van zonden en een recht op alle goede dingen: tijdelijke, geestelijke en eeuwige dingen. Hij is vernieuwd naar het beeld Gods. Hij heeft de nieuwe mens aangedaan, die vernieuwd wordt tot kennis, gerechtigheid en heiligheid. Een mens in Christus is dus een christen, ofschoon hijzelf het gevoel heeft dat hij het nog worden moet. Want terecht heeft iemand opgemerkt dat het christen-zijn minder bestaat in *zijn*, dan in “*feri*”, dan in *wording*.

En nu willen we in deze ogenblikken een en ander zeggen om de mens die in Christus is te karakteriseren, dus u te zeggen wat dat nu eigenlijk voor een mens is. Want het is niet voldoende dat men over de christelijke religie zo het een en ander zeggen kan, predikaties erover houden kan. Het is niet voldoende dat we, zoals het wel uitgedrukt wordt, onze plichten waarnemen, nee, er moet iets anders zijn. Wat de gronden van de religie aangaat, moet wat in de Heilige Schrift gevonden wordt, geschreven staan in de tafelen van ons hart. Is dit zo, dan zijn we begonnen te kennen, en ons verlangen is om hiermee voort te gaan. Is het zo niet, verwacht dan geen enkel goed voor u in betrekking tot de eeuwigheid. Gij zijt tot op dit ogenblik een diep beklagenswaardig mens, des te beklagenswaardiger omdat ge nog niet weet hoe beklagenswaardig gij zijt.

Een mens die in Christus is, heeft een ander beginsel dan alle andere mensen. Er staat in de Spreuken dat de rechtvaardige voortreffelijker is dan zijn naaste (Spr. 12:26). Een mens die in Christus is, heeft een ander beginsel. De mens die niet gelooft, tot wie de Heere Jezus niet is gekomen in de kracht van Zijn Woord en Geest, en die zichzelf van de Heere Jezus gescheiden gehouden heeft, werkt als de spin. De spin brengt alles uit eigen lijf voort: een schoon web. In dat web leeft hij, voedt hij zich. Maar straks wordt het weggevaagd. De mens die buiten Christus is, werkt uit zichzelf. Zijn begin is uit hem. En hij werkt door zichzelf; hij verzamelt krachten door en bij zichzelf en van zichzelf. En hij werkt tot zichzelf. Al wat hij doet, eindigt in hem. En zo is het alles zondig, verwerpelijk, ten enenmale verwerpelijk. En verwerping staat hem ook te wachten, als het niet anders wordt.

Een mens die in Christus is, werkt, voorzover hij dan door het geloof werkt, anders. Ik kan het niet zo goed beschrijven als de apostel Paulus of als de Heilige Geest gedaan heeft. U vindt in Galaten 2, vers 20 deze woorden: “Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, Die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft”.

Een mens die in de Heere Jezus is, gelooft. En wat is er van het geloof te zeggen? Veel! Over het geloof zou men een heel leven wel kunnen prediken. Wat is er van het geloof te zeggen? Dit: dat het ontstaat uit ondergang, uit ondergang van het eigen. Ik kan het ook anders uitdrukken. Het geloof is de vernietiging van het eigen, zo, dat als iemand het geloof ontvangen heeft, hij met het volste recht kan zeggen: “Ik ben ik niet meer; ik ben een ander mens geworden, een nieuw mens”. Niet een ander mens alleen, zoals de wereld dikwijls zegt: “Men is er een ander mens door”, nee, een nieuw mens, een mens vernieuwd naar het beeld van God. Zijn wijsheid, waar de arme stakker zoveel voor gaf, die hij zo graag liet horen, waarmee hij zich zo diep verdorven heeft, is dwaasheid voor hem geworden – ik zeg: “voor hem”, want ze was altijd dwaasheid geweest. U hebt het gehoord uit Psalm 73: “Toen was ik een groot beest bij U” (vs. 22). Precies op dezelfde wijze spreekt zich de begenadigde uit. “Toen was ik onvernünftig en wist niets”. Ik had geen mensenverstand; de wetenschap der heiligen had ik niet gekend (Spr. 30:3). Zo’n belijdenis vindt men overal waar genade heerst. En waar genade niet heerst, daar wordt ze tegengesproken. De mens! De dwaze en verdwaasde mens, die bestemd is om van het voetstuk waarop hij zich geplaatst heeft en waarop hij zich heeft laten plaatsen, te vallen, diep te vallen, o zo diep!

Zijn gerechtigheid is goddeloosheid geworden, goddeloosheid, niets anders, niet meer, goddeloosheid. Want bij al het goed dat deze mens heeft gedaan, en bij al het kwaad dat hij niet gedaan heeft, is hij niet gekomen tot de wortel. En dat betekent het bedrog in alles. Men moet tot de wortel gekomen zijn. En wat is de wortel? Die ligt in het paradijs. Dat is onze zonde in de eerste mens. Dat is de wortel! Maar zolang als de mens niet in de eerste mens komen kan, de eerste mens worden kan, heeft hij maar een los getimmerte in al zijn deugdbeoefening, en dat getimmerte is bestemd om niet te blijven. En nu spreek ik maar alleen van wat volgens de letter van de wet goed genoemd wordt. Maar nu het kwade! Het is alles goddeloosheid geworden. Zijn heiligheid is vuilheid geworden, vuilheid, niets anders dan vuilheid. Een mens weet niet hoe gemeen hij is, maar hij *wil* het ook niet weten. Hij wil wel aannemen dat anderen dit zijn, maar hij? Vuilheid! En zijn vrijheid van beweging, zijn kracht, zijn zich op zichzelf stellen tegenover de naaste – het is wat anders of men zichzelf van zijn naaste losmaakt, of dat men door God losgemaakt is; dat is een groot onderscheid – al zijn kracht, zijn zogenaamde kracht, zijn vermeende kracht is machteloosheid geworden. Een machteloze worm is hij geworden. Maar in God heeft hij het ware ervan, heeft hij

alles teruggevonden. “Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk, in den HEERE zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen” (Jes. 45:24).

Als dit nu waar is – ik ben zo gelukkig dat ik er ten volle van overtuigd ben dat het waar is, en ik heb vrijmoedigheid om met deze dingen te verschijnen voor de rechterstoel van Jezus Christus – als deze dingen waar zijn, waar blijft gij dan die buiten Christus zijt? En waar blijft de gehele wereld die buiten Christus is? En al het goed dat de wereld zoekt buiten Christus, wat zal zij hiermee doen? Wat zal men doen met zijn geld? Wat zal men doen met zijn positie in de wereld? Wat zal men met alles doen? Men zal het voor de mollen en de vledermuizen werpen (Jes. 2:20), al zijn versierselen, al zijn ijdelheden, alles – voor de mollen en de vledermuizen. Men zal het vloeken naarmate men getracht heeft er meer van te halen. Dat is de toekomst van de wereld. Tenzij men verlost wordt, getrokken wordt uit deze tegenwoordige boze wereld, is dat uw toekomst, want de wereld is bestemd om te falen.

Maar die een christen is, die heeft een andere waardering van de dingen. Is men buiten Christus, dan zegt men – of men nu deze woorden gebruikt of niet –: “Wie zal ons het goede doen zien?” (Ps. 4:7). Het spreekt vanzelf dat de wereld niet vraagt wat het goede is, want de wereld denkt niet na in betrekking tot de allergewichtigste dingen. Ze gaat er overheen. Men moet voort – voort ja, men moet voort, naar zijn ondergang! “Wie zal ons het goede doen zien?”

Als u begenadigd wordt, dan zult u zien dat het u maar om één ding ging: brood. Brood was het wat gij zocht, brood. Ik zeg niet, ik bedoel hiermee niet brood in de enge zin van het woord. Nee, brood: gezondheid, krachten, op zijn tijd eens te kunnen zondigen, of dit zijn hele leven te doen, zich eens over te kunnen geven aan de zonde, geld en goed – vooral geld en goed, want daar kan men zoveel mee doen; ja, maar men bedenkt niet dat de meeste mensen juist door hun geld te gronde gaan, dat ze gelukkig waren geweest als ze het niet hadden gehad; als ze nooit geld gehad hadden, zouden ze er beter aan toe zijn dan nu – geld en goed, vooruitkomen in de wereld, trachten naar versterking van zijn positie. Men kan ermee doorgaan, en daaruit zien welke waardering de wereld heeft.

Maar Gods volk, de mens die in Christus is, heeft een heel andere waardering. Hij zoekt de vervulling van zijn begeerten in God, en hij zegt met de dichter wiens woorden we gelezen hebben: “Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!” (Ps. 73:25). Een mens die in Christus is, ziet dat de Heere werkelijk de vervulling van alles is, zodat hij buiten Hem niets meer nodig heeft. Hij kan het met de Heere stellen, en daarom zoekt hij ook te “vervolgen om den HEERE te kennen” (Hos. 6:3). “Ach”, zegt hij zo dikwijls, “ontdek U toch, leer mij U kennen, leer mij U zoeken, leer mij in oprechtheid voor U wandelen en handelen”, en dit sluit zijn bekentenis in. Want de natuurlijke mens weet niets van oprechtheid af, niets. Misschien denkt u: “Kunt u dat niet wat bewijzen?” Best, dat kan ik best bewijzen. Het gaat de natuurlijke mens om de handhaving van zichzelf. En wat is hij? Krom en ver-

draaid, listig en geslepen, handig en gevaarlijk, berekenend, enzovoort, een gevaar voor zijn naaste, in de hoogste mate een gevaar voor zijn naaste.

Wie in Christus is, heeft de vervulling in God. En wanneer hij nu door het geloof werkzaam is, en in staat gesteld wordt om God boven alles te stellen, dan kan hij verder alles doormaken, en zeggen met de dichter van de 62e Psalm:

In God is al mijn heil, mijn eer,
Mijn sterke rots, mijn tegenweer;
God is mijn toevlucht in het lijden. (vs. 5)

De moeilijkheden die u hebt, die maken u niet ongelukkig. Er zit in moeilijkheid, in tegenspoed van welke aard ook, niets dat ongelukkig kan maken, niets. Maar uw houding daartegenover – dat maakt u ongelukkig, dat uw houding niet deugt. Zodra uw houding een houding des geloofs is, ziet u wat ik u zeg. Nog eens: “In God is al mijn heil, mijn eer, mijn sterke rots, mijn tegenweer; God is mijn toevlucht in het lijden”. Zo zijn de begenadigden erdoor gekomen. Wat staat er van de geesten der volmaakte rechtvaardigen in de hemel? Dat ze overwonnen hebben door het bloed des Lams (Openb. 12:11).

Wanneer de mens, buiten Christus zijnde, het goed heeft – goed tussen aanhalingstekens – dan is hij tevreden, en hij leeft voort in de zonde. God kent hij niet. Hij mist God ook niet. Hij vraagt ook niet naar God. Hij laat het zo staan: de scheiding tussen God en hem laat hij staan; hij kan best voort. Nu ja, vandaag is het Rustdag, dan kan men niet zoveel beginnen, maar morgen begint het weer. Voor vele mensen is de Rustdag de vervelendste dag van alle dagen.

En wanneer hij tegenspoed heeft, wanneer het hem niet naar de zin is, dan voelt hij dat niet alleen, want dat doen begenadigde mensen ook, maar hij wil dat weg hebben, weg! Hij staat op met de gedachte: “O, was dat nu toch maar weg”. En als hij ’s nachts wakker wordt: “Hè, wat is het toch lastig, dat dát er is; wat is dat toch onaangenaam”. Wie het hem zendt, dat moeilijke, waarom het hem gezonden is, en welk oogmerk God met alles heeft, daar staat hij niet bij stil. Er is maar één ding dat hij begeert: ervan bevrijd te mogen wezen. O, wat een slechte keus doet ge, als het zo bij u is, wat een slechte keus! Bedenk u, voordat het voor eeuwig te laat is, bedenk u! Uit de moeilijkheden moet u geleerd hebben. Daarom staat er in de 94e Psalm: “Welgelukzalig is de man, o HEERE, dien gij tuchtigt, en dien Gij leert uit Uw Wet” (vs. 12). Als het moeilijk is, en u leert er niet door, dan hebt u uw oordeel zwaarder gemaakt, al volgt er ook verlossing van het moeilijke. Denk daaraan, denk daaraan! Klein en groot, denk daaraan, want vroeg of laat zult u bevinden wat ik u mag zeggen. Het zal niet aan u voorbijgaan. Gij zult het door moeten maken.

Gezongen: Psalm 19:6.

We hebben niet veel tijd meer. Nog een enkel woord. Een mens die in Christus is, staat anders tegenover het leven. Hij die niet gelooft, niet verenigd is met de Heere, Zijn gemeenschap niet kent, stelt eisen. Maar een begenadigde heeft geen eisen, niet tegenover God, en ook niet tegenover zijn naaste, behalve dan natuurlijk waar het een dienstbetrekking geldt. Geen eisen, nee, een begenadigd mens heeft geen eisen. Als God wilde dat hij in een hutje onder de grond zou leven, hij zou niet het betere eisen. U moet nooit denken dat u een begenadigd mens zou wezen, als dit zo niet in uw hart ligt, nooit. U hebt zich ten enenmale vergist. U is geen begenadigde. U kent het leven niet – laat me het zo liever zeggen – u kent het leven niet; u kent het onderscheid niet tussen wat wij leven noemen en wat werkelijk het leven is.

Een begenadigd mens stelt geen eisen. Wel in Christus, maar dat is natuurlijk heel wat anders, dat zijn de eisen des geloofs, waarmee gepaard gaat zelfverloochening en wereldverzaking. Wat doet een mens dan, een mens die in Christus is? Wat doet hij dan? Hij hoopt op God. Dat is zijn leven: uitzien naar de Heere. Dat ziet u in de Schrift. God zegt tegen Abram: Ik wil dat ge alles verlaat, en dat ge Mij volgt naar een land dat Ik u wijzen zal (Gen. 12:1), en Abram volgde. Job was op één dag straatarm geworden. Ja, was het daar maar bij gebleven, maar zijn kinderen waren gestorven, en zijn vrienden hielden hem verdacht, en van zijn vrouw kreeg hij de kostelijke raad om zich maar van kant te maken – van zijn vrouw, weet u, van zijn vrouw! En wat zegt hij? “De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd” (Job 1:21). David moest voor zijn zoon Absalom vliden – u kent de geschiedenis wel, en anders leest u haar nog eens – vliden voor zijn kind, zijn zoon, die een opstandeling geworden was. Simeï, een oude vijand van hem, vloekt hem. Er wordt voorgesteld om Simei neer te slaan. “Nee”, zegt David, “God wil dat hij dat doen zal, laat hem vloeken” (2 Sam. 16:9-11). Ach, en zo zouden we door kunnen gaan. De discipelen: “Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.” De martelaren! U kunt het alles zelf opslaan in het Woord.

De begenadigde heeft tenslotte genoeg aan God. Lazarus uit de gelijkenis, zijn voedsel was wat er viel van de tafel, en zijn troost waren de honden, die zijn ellendige lichaam kwamen likken. Maar Lazarus heeft gezegd: “Het is goed, het is goed”, en hij heeft op de Heere gehoopt (Luk. 16:19-31).

Zie, wanneer wij nu buiten Christus zijn – ik moet nu afbreken – dan is er van al die dingen geen sprake bij ons; we hebben er dan niets van. Niet alleen dat we er niets van hebben, maar we gaan er tegenin, en we spreken tegen. Denk eraan, denk eraan hoe ongelukkig gij zijt, hoe ontbloot gij zijt van de ware, echte, zuivere dingen. Denk eraan, want een mens die buiten Christus is, is ontbloot van al wat echt is, zuiver, waar, is alleen maar leugenachtig, geveinsd, berekenend, geraffineerd, gemeen, slecht, laag.

Als men in Christus is, dan heeft men een worsteling tegen dat wat men van natu-

re is. Maar daar zal ik nu niet verder op ingaan, omdat de tijd verstreken is en mijn krachten vervlogen zijn.

Mens, rust toch niet voordat u in Christus zijt. Wees op uw hoede tegen uzelf, want als u wat ondervindt, dan zult u denken dat dat betekenis heeft voor de eeuwigheid. Dat heeft het niet, behalve wanneer het u nader en dieper in het gemis brengt. Dan is het van grote betekenis. U moet niet rusten voordat het gebeurd is. En als het gebeurd is, zal men het dan weten? Beslist, beslist! Al is het niet onmiddellijk, men komt het te weten. Onder de prediking, als ze er nog is, maar in ieder geval door het lezen in de Heilige Schrift en door de overdenking en door het gebruik van een goed boek. Men komt er achter, men komt er zeker achter, ook al is het geloof zwak. Het gebeurt wanneer men is die men is: zondaar; wanneer men aan zichzelf ontdekt is, als men voor God geworden is een huichelaar, een zondaar, een overtreder, en al wat ik u van de mens gezegd heb. Als men dat voor God geworden is, en men dat voor Hem bekent, en als men de toevlucht neemt tot het bloed van Christus met de begeerte om van al wat aankleeft te mogen worden verlost, vergeving van zonden te mogen hebben en reiniging des harten, en in staat gesteld te mogen worden om te vervolgen de Heere te kennen (Hos. 6:3), dan gebeurt het.

De hardheid ligt niet bij de Heere, maar bij u. Het moeilijke is ook niet door de Heere, maar door u. Want tot het uiterste toe zoekt gij uzelf te handhaven, en dat brengt de moeilijkheid teweeg. En daarbij komt dat de zaligheid u niet veel meer waard is dan een ganse wereld, ja dan duizend werelden. Zolang dit niet het geval is, gebeurt er niets, kan er toch niets gebeuren? Men zet toch niet een nieuwe lap op een oud kleed? De Heere is toch geen dwaze medicijnmeester? U komt met een wond. Wat is de bedoeling van de geneesheer? Dat al het vuil er uitkomt. En nu neemt u toch zeker niet aan dat de Heere anders zou handelen? Het moet eruit, dat wil zeggen in dit geval: het moet gekend worden. Een mens moet weten wat hij is, wat hij geworden is, wat hij door de zonde geworden is. En zodra hij deze wetenschap tot zich laat komen en bekent, dan heeft de verlossing plaats. Dat kan niet uitblijven, want als zij zichzelf schuldig kennen (Hosea 5:15), als hun onbesneden hart besneden wordt, gebogen wordt, als ze een welgevallen nemen aan de straffen hunner ongerechtigheid, dan zal Ik gedenken aan Mijn Verbond (Lev. 26:41-42).

Denk er maar veel over na. Ge hebt er vandaag wel de gelegenheid voor, en morgen en overmorgen veel meer dan u zoekt, veel meer. Ach, breng je kostelijke tijd toch niet door met praatjes te maken. Ga toch niet hier en daar heen om eens met elkander te babbelen. Doe dat toch niet; de tijd komt nooit meer terug. In een ogenblik kan je levensdraad afgesneden worden, en dan zul je onder meer in de verdoemenis zeggen: "Ja, wat heb ik ook met mijn tijd gedaan? Wat heb ik met mijn tijd gedaan?"

U moet God zoeken, en dan staat er: "Gij die God zoekt, ulieder hart zal leven" (Ps. 69:33).

Amen.

Gebed:

Heere, wilt Gij zeggen wat niet is gezegd of wat niet goed gezegd is. Wil bij het gesprokene komen, opdat het vruchten moge dragen. Een korte tijd, en we zijn allen in de eeuwigheid; geen mens is er meer van ons over; ons lot, ons eeuwig lot is beslist. En nu kunnen we wel veel uitvluchten zoeken, en redeneringen houden, maar onze consciëntie zegt het wel, en ons leven vertelt het ons wel, en de Schrift, de Schrift spreekt onomwonden. Geen bedekking noemt de Schrift datgene wat niet bedekt. Ze ontdekt en dan komt de bedekking. Ze ontbloot en dan komt de bekleding. Ze overtuigt en dan rechtvaardigt ze.

Ach, Heere, vergeef ons onze dwaasheid. Vergeef het ons dat we er zo overheen lopen, dat we zoveel tijd voor de meest nietige dingen hebben, en misschien geen kwartier op een dag voor de ontzaglijke eeuwigheid en voor het heil van onze onsterfelijke ziel. O, wat zal toch een mens geven tot lossing van zijn ziel?

Doe ons de dingen overdenken. Doe ons luisteren. Doe ons naar raad horen. Dat is het wat U beveelt: "Hoor raad en ontvang tucht, opdat gij in uw laatste wijs zijt".

Gedenk ons het overige van de dag. Wil ons straks op de weg beveiligen. Laat ons deze week met ons hart bij U zijn, en leven in gebed, in overdenking, in onderzoeking van de dingen die zo schoon zijn, zo schoon!

Amen.

Gezongen: Psalm 119:24.

Predikatie over Kolossenzen 3:11, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 20 juli 1955 te Utrecht

Gezongen: Psalm 122.

Gelezen: Kolossenzen 3:1-17.

Gebed:

Welk een schone lessen, Heere, worden ons daar gegeven door middel van de apostel. Hij had ze leren kennen, ofschoon hij de betrachtting ervan niet naar zijn zin in zich vond. Ach, doe ons luisteren, ter harte nemen, stil zijn, inkeren in onszelf, en wederkeren tot U bij Wie de fontein des levens is.

Gij hebt ons bewaard, ook met het oog op de betrachtting van deze dingen. Gij hadt onze levensdraad kunnen afsnijden, maar Ge betoont ons Uw lankmoedigheid en barmhartigheid. Laat Uw goedheid ons leiden tot U. En wanneer wij trachten weder te keren tot U, laat ons dan acht geven of het waarlijk tot U is. Immers, er kunnen veel veranderingen plaatsgrijpen, zonder dat we veranderen, terwijl we in de grond dezelfde blijven, en dat moet juist niet. Want de apostel zegt, en met hem al degenen die

door U waren en werden toegebracht: “Zo dan, zo iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan; zie, het is alles nieuw geworden”.

Wil ons in deze ogenblikken, waarin Ge ons het voorrecht schenkt van te mogen neerzitten onder het geklank van Uw Getuigenis, gedenken, zo in het spreken als in het horen. Of we iets aan de prediking zullen hebben, hangt niet af van ons oordeel, van onze gedachten, hangt niet af van onszelf, maar van U. Laat ons dan opzien tot U, of het U behagen mocht ons verstand te verlichten, ons hart te openen en over te buigen tot U en tot Uw heilige dienst.

Treed in het gericht met ons niet, want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn. Help, Heere, al wat tot U om hulp schreit.

Gedenk zieken, verpleegden, rouwdragenden, herstellenden. Gedenk ons volk, het koninklijke huis, de regering, de volkeren. Men voelt: het gaat niet goed en het kan zo niet blijven gaan, en men tracht verbetering te brengen. Maar, Heere, U laat men erbuiten. Ach, wees in het midden des toorns des ontfermens gedachtig.

Amen.

Gezongen: Psalm 118:10 en 11.

Aan het eind van het elfde vers van Kolossenzen 3 vindt ge het woord waarbij we met elkander in deze ogenblikken stilstaan:

“Christus is alles en in allen”.

In zijn geheel luidt dit woord: “Waarin niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, barbaar en Scyth, dienstknecht en vrije, maar Christus is alles en in allen”.

Er is geen verschil. Voor ieder mens, wie hij ook zij, komt het eropaan dat hij gelooft. Wanneer hij dit doet, dan is hij Gode aangenaam, en ontvangt daarvan ook de bewijzen door de Heilige Geest. Hij heeft in de Heere Jezus Christus alles wat maar nodig is. En hij wordt dit ook gewaar, en hij zegt, al spreekt hij dit ook niet altijd uit: “Ik zoek niet meer, ik heb gevonden”. Alleen is het zijn begeerte dat hij, wat hij gevonden heeft, beter moge leren kennen. Zo vindt u het in het derde hoofdstuk van Paulus’ brief aan die van Filippi.

“Christus is alles en in allen”. Als dat waar is, dan is er in ons niets. En dat is ook zo; er is in ons niets. Wie graaft, wie werkelijk graaft en blijft graven, vindt niet anders dan gruwelen, slechtheid, gemeenheid, kortom, al wat niet deugt. Maar heeft nu een mens Christus, dan bezit hij in Christus alles, wat hij dan ook verder moge wezen. En dit is de mening van de apostel Paulus, wanneer hij zegt: *“Maar Christus is alles en in allen”.*

Deze Waarheid heeft God op aarde gebracht, anders zou nooit iemand er iets van hebben geweten. En zoals ik haar nu met een enkel woord heb omschreven, zo heeft

God haar gebracht, Genesis 3, vers 15: “Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar Zaad; Datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult Het de verzenen vermorzelen”.

Deze Waarheid wordt tegengesproken, maar ze wordt niet weerlegd. Er is geen hemels licht waarin of waardoor in deze Waarheid een fout ontdekt wordt. Ze is gepredikt, en ze wordt gepredikt, en ze zal ook gepredikt worden tot de jongste dag. Zij zal standhouden, en wie er tegenaan botst, die zal ondervinden wat er gebeurt wanneer men op hardhandige wijze een kruik met een rots in aanraking doet komen.

De Waarheid is van dien aard dat ze verslaat, nederwerpt en verwerpt, óf opricht en zalig, gelukkig maakt. En waar de dingen recht liggen, daar is men eerst nedergevoeren en daarna opgericht, nedergevoeren met al het zijne en opgericht in Jezus Christus. “Wie in ’t stof lag neergebogen, wordt door Hem weer opgericht” (Ps. 146:6 ber.).

God heeft ons goed en naar Zijn evenbeeld geschapen. En waarin bestond dit beeld? Het beeld Gods bestaat in kennis, gerechtigheid, heiligheid en vrijheid. Maar we hebben dit beeld niet meer. De vorst der duisternis kwam en zei dat hij het beter wist, beter wist dan de mens hem vertelde wat God gezegd had. En toen deze boze geest merkte dat er naar hem geluisterd werd, kwam hij in al zijn boosheid voor de dag, en zei: “Het is niet waar wat God gezegd heeft; gij zult niet sterven, maar gij zult als God zijn, kennende het goed en het kwaad” (Gen. 3:4-5). En wij luisterden. We lieten God los en we kozen de zijde van de vorst der duisternis, zoals wij dit nog dagelijks vele malen doen.

Wanneer er nu niets anders gebeurd was, dan zou de mens zonder hoop geweest zijn. Maar er is veel gebeurd. God wilde Zijn mensheid niet te gronde laten gaan. In de tweede Persoon van het Goddelijke Wezen werd Hij Mens. En in de menselijke natuur heeft Hij volbracht wat wij niet volbracht hebben, namelijk het Verbond der werken. Het Verbond der werken was overgegaan op Hem en Hij heeft het niet verbroken. Hij heeft de Wet volbracht, zoals in dit Verbond geëist werd, en Hij heeft de straf die op de overtreding ervan gedreigd was, gedragen.

In Zijn Persoon en in Zijn werk heeft God een welbehagen gehad, en Hij heeft dit getoond. Hij heeft het getoond door Zijn engel te zenden, en door deze heeft Hij de steen die wij op het graf gelegd hadden, ervan afgewenteld. Hij heeft Zijn Zoon, Die door ons zo schandelijk was behandeld, geëerd door Hem uit het graf op te wekken en daarmee aan de gehele wereld bekend te maken dat Hij niet aan de zijde van de wereld staat, maar aan de zijde van Hem Die door de wereld verworpen is en verworpen wordt. Hij heeft Hem opgenomen in de hemel, en Hem een plaats gegeven aan Zijn rechterhand. Hij heeft Hem verhoogd.

In Hem is dus het behoud. Het Werkverbond, nog eens, is door Hem in ere gehouden en daarom is in Christus Jezus de zaligheid. En ik verzoek u dit wel op te merken. De zaligheid is in Christus, omdat door Hem het Werkverbond geëerd is. Want God

had eenmaal dit Verbond gemaakt, en Hij kan niet doen alsof Hij dit niet gedaan had.

“Christus is alles en in allen”. Geef op deze Naam acht. De naam Jezus zegt ons dat de Zoon Gods de Zaligmaker der wereld is. De naam Christus maakt ons bekend op welke wijze de Heere Jezus de Zijnen zalig maakt, namelijk door de uitoefening van drie gezegende ambten, door het profetische, door het priesterlijke en door het koninklijke ambt. En als nu aan iemand Christus Jezus wordt geopenbaard, dan verstaat hij dat, en acht hij zich geroepen om van deze ambten gebruik te maken. En dan bestaat daarin het christelijke leven. Het christelijke leven bestaat niet hierin dat een mens zegt: “Ik word zalig”, maar dat hij, vertrouwend op de gerechtigheid van Christus en op de barmhartigheid van de Vader, van Christus gebruikmaakt.

“Christus Jezus is alles en in allen”. *Alles!* Namelijk, al wat we nodig hebben. Wat hebben we nodig? Weet u dat? Weet u wat u nodig hebt?

U hebt nodig gerechtigheid. Want zonder gerechtigheid komt u nooit in de gemeenschap Gods, nimmer in de hemel.

U hebt nodig de Heilige Geest. Want het verloren Godsbeeld – kennis, gerechtigheid, heiligheid en vrijheid – moet in u hersteld worden, en dit is het werk van de Heilige Geest.

U hebt nodig vrijheid om tot God te gaan, toegang dus. Want de wereld helpt u niet, kan u niet helpen. Gij kunt ook uzelf niet van dienst zijn in alle omstandigheden. Gij hebt hulp nodig. En deze hulp is Christus. “Ik heb hulp besteld bij een Held” (Ps. 89:20).

Gij hebt liefde nodig. Van nature is er niemand die liefheeft, zelfs de ouder het kind niet en het kind de ouder niet, niemand. In niemands hart is van nature de liefde. Gij hebt liefde nodig, en liefde komt van boven. Hoe? Gaat u maar na of u op deze vraag het antwoord hebt. Als het geopende hart des Vaders gezien wordt, dan opent de mens die dit gezicht heeft, *zijn* hart, en de liefde Gods wordt in dit hart uitgestort. En vanaf dat ogenblik heeft een mens lief, vanaf dat ogenblik: God, zijn naaste; terwijl hij als rechtvaardige het leven van zijn beest kent.

Gij hebt nodig blijdschap. De wereld mag lachen, maar ze doet dat in haar dwaasheid. De mensen mogen zogenaamd vreugde bedrijven, maar blijdschap, blijvende, eeuwige blijdschap, niemand kent ze zelfs, niemand! Maar als een mens hartelijk bedroefd is over zijn zonde, dan heeft hij de blijdschap, want dan is hij tegelijkertijd hartelijk verheugd in God.

Gij hebt nodig vrede. Een kostelijk goed is de vrede. Van nature hebt u geen vrede, en niemand heeft van nature vrede. Maar als de consciëntie mag besprengd worden met het bloed van Christus, dan daalt het Jeruzalem dat boven is, af in het hart. En dat is de vrede, “de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat” (Filipp. 4:7).

Gij hebt nodig een goede hoop. Alle mensen hopen. Het ligt in hun mond bestorven: “ik hoop”, of “we zullen maar hopen”. Er is geen mens die hoopt van nature. Van nature heeft niemand een hoop, tenzij dan een hoop waardoor hij zichzelf bedriegt. Maar als een mens Christus Jezus heeft leren kennen en omhelzen, dan heeft hij een

goede hoop, een goede hoop in de genade. En deze hoop heeft een grondslag. En de grondslag van deze hoop is de gerechtigheid van Christus. En met deze hoop komt een mens nooit beschaamd uit.

Met het oog op al deze dingen heeft de apostel Paulus met recht gezegd dat “*Christus is alles en in allen*”. Maar nu is het geloof nodig, het geloof. Ik heb ook in deze stad menigmaal iets gezegd van het geloof. Alle predikers van het Evangelie hebben op het geloof gewezen. De Schrift doet dit ook. Wanneer een mens gelooft, dan is er wat met hem gebeurd. Wat is er met hem gebeurd?

Hij is overtuigd geworden van zonden. Van welke zonden? Van de zonden van zijn leven, van de zonden van zijn hart, van de zonden van zijn natuur, van zijn zonde in Adam. Ja, ook van zijn zonde in Adam. Er wordt wel gezegd, zelfs door mensen die buiten het christendom zijn, dat we allen kwaad doen zoals Adam het gedaan heeft, maar dat is de ware overtuiging van zonden niet. Als een mens van zonden overtuigd wordt, dan wordt hij ook hiervan overtuigd dat de zonde van Adam *zijn* zonde is. Hij wordt er dus van overtuigd, niet alleen dat hij *als* Adam heeft gezondigd, maar ook *in* Adam. En ik verzoek u hierop goed acht te geven, want het Verbond der genade, door God in Christus Jezus opgericht, kan niet recht worden verstaan als men dit niet heeft, namelijk de overtuiging dat de zonde van Adam onze zonde is. Er zou immers in de hele wereld geen zonde geweest zijn, als Adam niet gezondigd had. En wanneer wij dan, zoals de apostel Paulus zegt, uit enen bloede geschapen zijn, zou dan God degenen die Hij wenst zalig te maken, niet overtuigen, voordat Hij hen zalig maakt – ik zeg, voordat Hij hen zalig maakt – van de zonde van Adam, en hun zeggen in de kracht Zijns Geestes, dat deze zonde de hunne is?

Wanneer iemand gelooft, dan heeft hij leren verstaan hoe een mens zalig wordt. Er staat in onze catechismus (antw. 2): ten eerste, dat ik wete hoe groot mijn zonden en ellende zijn; en dan volgt er, ten tweede, dat ik wete hoe ik van al mijn zonden en ellende verlost worde. Als een mens door de Heere zaligmakend bearbeid wordt, dan is hij van de Heere te weten gekomen hoe een mens zalig wordt. En daartoe heeft de Heere Zichzelf aan hem in Christus bekendgemaakt. Want al het andere, al wat ik nu gezegd heb van de overtuiging van zonde – het spreekt toch vanzelf dat dit het nog niet is. Maar als nu God een mens overtuigd heeft van zonde, dan openbaart Hij hem Christus. En als aan iemand Christus geopenbaard wordt, dan ziet hij, voordat hij verstaat dat Christus zijn Zaligmaker is, dat hij de moordenaar van Christus is. Want wij vinden in Johannes 16: “En Die gekomen zijnde”, namelijk de Heilige Geest, “en Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, van zonde, omdat zij in Mij niet geloven” (vs. 8-9). Niet te geloven in Christus, dat is Hem te verwerpen, dat is Hem opnieuw te kruisigen. Let goed op dit punt. Maar dan komt dat door hem vergoten bloed tot hem ter reiniging, zoals Johannes schrijft: “Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonde” (1 Joh. 1:7). Het reinigt van de schuld en van de vuilheid en van de heerschappij der zonde.

Wanneer een mens zaligmakend bearbeid wordt, dan krijgt hij de arm des geloofs om Christus aan te grijpen. Wanneer hier deze arm niet geschonken werd, dan zou het nog alles tevergeefs zijn, want Christus moet toegeëigend worden. Ik heb zo dikwijls in mijn leven gehoord: “ja, ik zie het wel” – of: “ik heb het wel te zien gekregen” – “maar het moet toegepast worden”. Onzin! Als een mens het ziet – maar hij moet het dan zaligmakend zien, niet door de algemene werking van de Heilige Geest – als een mens ziet, dan gelooft hij. Hij krijgt te geloven, dat is, hij krijgt zich te laten brengen tot Christus. Door de Heilige Geest geschiedt dit, en als hij door de Heilige Geest gebracht is tot Christus, dan heeft de wederzijdse omhelzing plaats. De omhelzing van de ziel door Christus had al plaatsgehad, maar nu doet de ziel het ook. “Mijn Liefste is mijne, en ik ben Zijne” (Hoogl. 2:16). En nu is er een toegang tot de Vader door de Borg en Middelaar. En deze mens bekeert zich tot God. En dit is het geloof in weinige trekken u geschetst.

Nu zegt de apostel, dat *Christus alles is en in allen*, met andere woorden, ieder heeft Christus nodig. En zalig leven en sterven zonder Christus kan niemand. Daarom moet men zich afvragen of men het geloof deelachtig is, *dit* geloof. U moet u hier niet toetsen aan de praktijk die we onder de mensen vinden, want de leer aangaande het geloof is allang van ons volk weggenomen. Ze wordt verdraaid en ze is verdraaid. Daarom zeg ik: men moet zich niet toetsen aan de praktijk, men moet leren zich te toetsen alleen aan de Schrift. En wanneer u een goed boek ter hand neemt, dan moet u nog geschonken worden erop te letten of de schrijver de lezer niet te veel bindt aan zichzelf. Want de opdracht van iemand die het Evangelie predikt of over de dingen schrijft, is om niets anders te zijn dan een instrument in de handen Gods, en om de Waarheid aan de mensen voor te leggen zoals ze in Christus Jezus is. Waar dit gebeurt en naar de mate waarin dit plaatsheeft, daar valt de prediker of degene die aan het woord is, geheel weg. Niet volmaakt, want het blijft toch mensenwerk, omdat ook een prediker niet geheel gestorven is. Dat zal voor hem ook eerst plaatshebben bij de dood. Naarmate een prediker of iemand die meent wat te zeggen te hebben over de dingen van het Koninkrijk Gods, de oefeningen heeft van het geloof – vóór alle dingen grondig overtuigd is en waarlijk een openbaring van Christus ontvangen heeft, en een geloof deelachtig is geworden der werking der sterkte Gods, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden opgewekt heeft (Ef. 1:19-20) – ik zeg, wanneer iemand de oefeningen des geloofs mag hebben (waarin die bestaan, daar moet u niet naar zoeken, want dat maakt de Heere van tevoren u niet bekend), de oefeningen des geloofs gehad heeft en heeft, is hij méér gestorven aan het Verbond der werken, dus aan zichzelf.

Welnu, onderzoek u dan of u de overtuiging zo-even beschreven, deelachtig zijt geworden. Vraagt u zich af wat uw toevlucht is, als het niet goed gaat, bijvoorbeeld wanneer gij zondigt, gezondigd hebt. Wat is dan uw toevlucht? Als u probeert te herstellen, dan is dat een bewijs dat u, óf nog geheel, óf nog veel te veel in het Werkver-

bond zijt. Wij zijn geen herstellers; wij moeten niet herstellen. Maar als u, wanneer het niet goed gaat, Christus nodig hebt en tot Hem de toevlucht neemt, dan is dat een goed teken.

En u moet zich verder afvragen of de zonde een last is, een last die ge gaarne in zijn geheel zoudt willen werpen op Christus Jezus.

Aan deze kenmerken – dus ware overtuiging van zonden, openbaring van Christus, gebruikmaking van de Heere Jezus, de zonde tot een last te hebben – kunt u zich toetsen, en hierbij kunt u te weten komen of u genade bezit.

En als dit waar is, dan moet Christus u onmisbaar gebleven zijn en nog zijn. Want ge hebt taken in dit leven te vervullen, en nu zegt de apostel dat we dat doen zullen in, met, door en tot de Heere. En als ons een taak opgelegd is, dan weten we niets af van op deze wijze ons van onze taak te kwijten. Dan is het alsof wij helemaal geen godsdienst kennen. Bij de vervulling van de taak moet er gebruik worden gemaakt van de profetische bediening van Christus. En men moet niet aan de gang gaan voordat we onderwezen zijn en worden door de Heere. “HEER’, ai, maak mij Uwe wegen, door Uw Woord en Geest bekend” (Ps. 25:2 ber.). Er zou niet zoveel twist en verdeeldheid zijn, als men van Christus als Profeet gebruikmaakte. Want als ik nu van Hem als Profeet gebruikgemaakt heb en u ook, dan kan er tussen u en mij toch geen verschil wezen?

De Heere Jezus Christus is een Hogepriester. En als u waarlijk een begenadigd mens zijt, zult u in uw leven dikwijls gedrongen worden om te zien op Hem als Hogepriester en op de twee zaken van Hem waarmee Hij in de hemel is, welke twee zaken zijn: Zijn gebed en Zijn offerande, Zijn gebed dat steunt op Zijn offerande, Zijn gebed, dat niet anders is dan de vertoning van Zijn offer aan de Vader.

Christus is een Koning. Gij moet geregeerd worden. Kinderen moeten geregeerd worden, nietwaar? En wij moeten ook geregeerd worden. Van nature worden we geregeerd door de duivel, en we laten de duivel toe dit te doen, want hij is de vorst dezer wereld, de overste van deze wereld, en we zijn hem toegefallen, en vanaf dat ogenblik, vanaf dat toevallen in het paradijs, vallen we hem altijd toe, altijd. Daarom is een leer die niet uit God is, die niet geleerd is terwijl men God aanschouwde in Zijn Zoon, altijd duivels, hoe gereformeerd zij er ook moge uitzien. Gij moet geregeerd worden, u moet u laten regeren door de Koning der koningen, door de Heere der heren. En dan gaat het zó goed, zó goed! Want dan geldt ten volle een alleraangenaamste belofte: “Ik zal u onderwijzen en u leren van den weg dien gij gaan zult; Ik zal raad geven” – en nu de laatste woorden, let daar vooral op – “Mijn oog zal op u zijn” (Ps. 32:8). Het oog van God is op de gehele wereld, maar het is op de kinderen van God in Zijn gunst, want: “Mijn oog zal op u zijn”. En wanneer u dit leven moogt hebben, dan zult u wel eens gezongen hebben van dit leven. Alle Psalmen zingen ervan. “Och, HEER’, ik ben, o ja, ik ben Uw knecht, Uw dienstmaagds zoon; Gij slaaktet mijne banden”, Psalm 116 (vs. 9 ber.), en Psalm 119: “Wat vreë heeft elk, die

Uwe Wet bemint! Zij zullen aan geen hinderpaal zich stoten” (vs. 83 ber.).

Wat nu ook de vorst der duisternis meent te moeten beginnen, en hoeveel verdriet en moeite en tegenspoed, uitwerping en verwerping gij ontmoet van de zijde van de wereld, het heeft alles geen betekenis. En tóch heeft het betekenis, want deze voor vlees en bloed moeilijke dingen zijn in de hand des Heeren juist de dingen waardoor Hij ons leert. En daarom vinden we in de 94e Psalm: “Welgelukzalig is de man, o HEERE, dien Gij tuchtigt, en dien Gij leert uit Uw Wet” (vs. 12). Overkomen u moeilijkheden, weet dat er geen kwaad is in de stad dat de HEERE niet doet (Amos 3:6), maar buig u neder, buk, laat God slaan zoveel als Hij wil of meent te moeten doen, om uw bestwil. Smeeek alleen dat Hij niet slaat, niet kastijdt, niet straft in Zijn toorn en in Zijn grimmigheid.

Amen.

Gebed:*

Verlicht de ogen van ons verstand. Wil ons hart openen. Doe ons onszelf aangrijpen, en doe ons ook aangrijpen Uw kracht. Heere, leer ons wat waar is, wat goed is, wat echt is. Leer ons wat strekt tot verheerlijking van U en tot zaligheid van ons.

Dingen waarin de zaligheid gevonden wordt, zijn er. Dat belijdt Uw Gemeente en ze heeft dit gedaan de eeuwen door, maar wij moeten ze ook leren kennen. Hebben we ze leren kennen, leer er ons U voor danken, en doe ons staan naar meer. En hebben we ze niet leren kennen, laat ons ons ongelukkig gevoelen, en niet rusten – noch in bidden, noch in overdenken, noch in onderzoeken – voordat ons dat ene geschenken is: het geloof in U, Heere Jezus Christus. Want zo waren Uw woorden, door de apostel gesproken: “Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden”.

Wil ons nu op onze weg bewaren, ons brengen waar we zijn moeten. Wil ons vóór alle dingen voor onszelf bewaren.

Amen.

Gezongen: Psalm 36:3.

* Het eerste gedeelte van het dankgebed is niet beschikbaar.